

Sygn. akt II CZ 158/12

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Dariusz Zawistowski

SSA Monika Koba (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku S. Ż. i X. Ż.

przy uczestnictwie K. O. i M. S.

o wpis hipoteki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 stycznia 2013 r.,

zażalenia uczestnika postępowania M. S.

na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 7 maja 2012 r.,

**oddala zażalenie i zasądza od uczestnika M. S. na rzecz
wnioskodawców S. Ż. i X. Ż. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych
tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 7 maja 2012 r. Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną uczestnika M. S. od postanowienia tego sądu z dnia 28 listopada 2011 r. wydanego w sprawie [...], albowiem pełnomocnik uczestnika mimo wezwania, w ustawowym terminie, który nie ulega przedłużeniu, nie dołączył pełnomocnictwa upoważniającego go do zastępowania uczestnika w postępowaniu kasacyjnym, a pełnomocnictwo na które się powoływał nie upoważniało go do takiej reprezentacji.

W zażaleniu, zawierającym wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia, pełnomocnik uczestnika zakwestionował stanowisko Sądu Okręgowego wyrażając pogląd, iż pełnomocnictwo znajdujące się w aktach, upoważniające go do zastępowania uczestnika było wystarczające do wniesienia skargi kasacyjnej. Natomiast gdyby prezentować pogląd przeciwny to na żądanie sądu przedstawił wymagane pełnomocnictwo, nie był natomiast w stanie z zachowaniem należytej staranności usunąć tego braku w wyznaczonym terminie z uwagi na zamieszkiwanie uczestnika w Stanach Zjednoczonych, co obligowało Sąd na jego wniosek do przedłużenia terminu sądowego. Ponadto umocowanie do wniesienia skargi kasacyjnej zostało potwierdzone przez uczestnika zarówno załączoną do wniosku o przedłużenie terminu korespondencją mailową jak i przesłanym w oryginale pełnomocnictwem, a odrzucenie skargi kasacyjnej w tych warunkach narusza art. 2 i art. 45 Konstytucji poprzez pozbawienie uczestnika prawa do sądu.

Wnioskodawcy S. i X. Ź. w odpowiedzi na zażalenie wnieśli o jego oddalenie i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Prawidłowo Sąd Okręgowy przyjął, iż pełnomocnictwo z 10 października 2001 r. nie upoważniało radcy prawnego J. K. do reprezentowania uczestnika w postępowaniu kasacyjnym dotyczącym wpisu hipoteki zwykłej do nowo założonej księgi wieczystej. Z treści pełnomocnictwa jednoznacznie wynika, iż dotyczy ono reprezentacji w sprawie o dział spadku prowadzonej przed Sądem Rejonowym pod

sygnaturą [...] wraz ze wszystkimi czynnościami wymaganymi według stanu sprawy, w tym postępowania odwoławczego i kasacyjnego (k. 102). Nie sposób w tych okolicznościach twierdzić, iż pełnomocnictwo to obejmuje postępowanie wieczystoksięgowe dotyczące wpisu hipoteki zwykłej do nowo założonej księgi wieczystej. Natomiast wynikające z treści pełnomocnictwa umocowanie do reprezentacji w postępowaniu kasacyjnym dotyczy sprawy o dział spadku, a poza sporem pozostaje, że skarga kasacyjna w rozpoznawanej sprawie nie dotyczy sprawy o dział spadku.

W tym stanie rzeczy, wobec treści pełnomocnictwa (art. 91 i 92 k.p.c.) znajdującego się w aktach sprawy w chwili wnoszenia skargi kasacyjnej Sąd Okręgowy słusznie skierował do jej autora wezwanie do usunięcia stwierdzonego braku przez dołączenie pełnomocnictwa upoważniającego pełnomocnika do zastępowania uczestnika w postępowaniu kasacyjnym w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej. Tego rodzaju brak jest brakiem formalnym (art. 398⁴ § 3 w zw. z art. 126 § 3 k.p.c.) podlegającym usunięciu w trybie art. 398⁶ § 1 k.p.c. w terminie tygodniowym, przy czym nie usunięty w terminie powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 1999 r., II UZ 30/99, OSNP 2000/20/766; z 24 czerwca 1999 r., III CZ 49/99, LEX nr 110601; z 4 września 2008 r., IV CZ 68/08, LEX nr 508856, z 19 maja 2000 r., IV CKN 1008/00, OSP 2001/12/180; z 23 czerwca 2009 r. III UZ 4/09, OSNP 2011/5-6/87; z 27 maja 2010.r., III CZ 15/10, Palestra 2010/7-8/265).

Skarżący nie kwestionuje, uruchomienia przez Sąd Okręgowy procedury umożliwiającej usunięcie braków formalnych skargi oraz nie przedłożenie w terminie tygodniowym od doręczenia wezwania wymaganego pełnomocnictwa, twierdzi jednak, iż termin na usunięcie tego braku jest terminem sądowym (art. 164 k.p.c.), który z uwagi na zamieszkiwanie uczestnika za granicą i utrudnienia z tym związane powinien zostać przedłużony (art. 166 k.p.c.).

Pogląd autora zażalenia nie może być zaakceptowany, skoro abstrahuje od jednoznacznej regulacji prawnej określającej termin do usuwania braków formalnych skargi kasacyjnej jako termin ustawowy (art. 398⁶ § 1 k.p.c.), który nie

podlega skróceniu ani przedłużeniu (art. 166 k.p.c.), a jedynie przywróceniu (art. 168 k.p.c.). Inaczej rzecz ujmując w przypadku terminu ustawowego nie podlega badaniu czy ze względu na obiektywne trudności strona miała możliwość usunięcia braków w terminie ustawowym.

Wykluczone jest również stosowanie art. 130 § 1¹ k.p.c., której to regulacji nie dostrzegł skarżący, skoro art. 398⁶ §1 k.p.c. jest przepisem szczególnym regulującym wzywaniem do uzupełniania braków usuwalnych skargi kasacyjnej, do której wniesienia strona nie ma samodzielnej zdolności postulacyjnej. Tymczasem art. 130 § 1¹ k.p.c. zakłada złożenie pisma przez stronę zamieszkałą lub mającą siedzibę za granicą, która nie ma w kraju przedstawiciela, co w przypadku skargi kasacyjnej czyniłoby skargę taką niedopuszczalną a limine (art. 87¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Obszerne wywody zażalenia koncentrujące się na wykazywaniu niemożności złożenia wymaganego pełnomocnictwa w terminie tygodniowym są bezprzedmiotowe, skoro mogą podlegać ocenie w postępowaniu wywołanym wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, a nie w zażaleniu na odrzucenie skargi kasacyjnej opartym na wadliwym założeniu, iż termin na usunięcie braków formalnych skargi kasacyjnej jest terminem sądowym.

Nie można również podzielić stanowiska skarżącego jakoby brak w zakresie pełnomocnictwa, powstały wskutek sporządzenia skargi kasacyjnej przez radcę prawnego nieumocowanego do jej wniesienia, mógł być usunięty przez zatwierdzenie tej czynności przez stronę zgodnie z art. 97 k.p.c. Skarga kasacyjna jest szczególnym pismem procesowym do którego ma zastosowanie art. 126 § 3 k.p.c. nakazujący dołączenie do pisma pełnomocnictwa. Niespełnienie tego warunku jest brakiem formalnym podlegającym uzupełnieniu w trybie art. 398⁶ § 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c., a jego nieusunięcie w terminie skutkuje odrzuceniem skargi na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 marca 2000 r. IV CZ 12/00 OSNC 2000/9/165). Okoliczność zatem, iż po upływie ustawowego terminu do akt sprawy złożone zostało pełnomocnictwo upoważniające pełnomocnika do reprezentowania

w rozpoznawanej sprawie w postępowaniu kasacyjnym nie sanuje uchybienia ustawowemu terminowi do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej. Nie sposób również twierdzić jakoby udzieleniem pełnomocnictwa we właściwej formie w postępowaniu kasacyjnym miał być wydruk korespondencji mailowej między uczestnikiem, a pełnomocnikiem, skoro wskazuje on jedynie na podjęcie czynności przygotowawczych do uzyskania pełnomocnictwa (k. 69-70).

Nieprzekonujący jest również wywód zażalenia jakoby Sąd Okręgowy odrzucając skargę kasacyjną naruszył Konstytucję pozbawiając skarżącego prawa do rozpoznania skargi kasacyjnej od oczywiście wadliwego orzeczenia, nie biorącego pod uwagę aktualnych przepisów prawa.

Po pierwsze, w postępowaniu wywołanym zażaleniem na odrzucenie skargi kasacyjnej badaniu podlega prawidłowość postanowienia odrzucającego skargę kasacyjną, a nie postanowienia zaskarżonego skargą kasacyjną.

Po drugie, polską procedurę cywilną charakteryzuje formalizm postępowania wyrażający się w obowiązku dokonywania czynności procesowych zgodnie z regułami wynikającymi z kodeksu postępowania cywilnego. Właściwy cel procesu nie mógłby być osiągnięty jeżeli postępowanie miałoby być prowadzone chaotycznie, bezplanowo, z lekceważeniem form, terminów czy wymagań.

Po trzecie, strona która korzysta nieprawidłowo z przysługującego jej prawa do zaskarżenia orzeczenia sądowego i spotykająca się w związku z tym z zasadnym odrzuceniem wniesionego przez nią środka, nie może skutecznie odwoływać się do art. 45 Konstytucji, w celu wykazania, że została pozbawiona możliwości sprawiedliwego rozpatrzenia jej sprawy przez najwyższą instancję sądową (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 września 1998 r., III CZP 114/98, OSNC 1999, nr 2, poz. 42; z 7 kwietnia 2011 r., IV CZ 6/11, LEX nr 785542).

Z przytoczonych względów na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. zażalenie należało oddalić.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c. oraz § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy

prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz 1348 z późn zm.).